necessaria est frequēs ꝓsolatio. Similis repetitio habet Job. j.c. Cōfessus est ⁊ non negauit: ⁊ cōfessus est/quia nō sum ego christ⁹. Idem eñ sepe rūdit: qz sepe fuit ei obiectū. Et nota q̄ tristicia expellēda ē multis rōnib⁹. Primo: qz vniuersalit̄ vulnerat. Eccl̄i.xxv.c. O is plaga tristicia cordis est. Secūdo: qz iterficit. Tertio: qz inutilis ē. De his duobus/Eccl̄i.xxx.d. Tristiciā lōge expelle a te: Multos eñ tristicia occidit/⁊ non est vtilitas in ea. Quarto: qz bonos mores dissipat. Prouer.xxv.c. Sicut tinea vestimēto: sic tristicia cordi. Quinto: qz deuotionē extinguit. Prouerb.xvij.d. Spūs tristis exiccat ossa. Sexto: quia gaudiū spūale exufflat. Eccl̄i.xxx.c. Mō est oblectamentū sup cordis gaudium. Septimo: quia inducit fastidium spiritualiū. Numeri.xxj.b. Tedere cepit populū itineris ⁊ laboris: ⁊ dixit: Aia nostra iam nauseat sup cibo isto leuissimo. Octauo: qz facit honorē ineptū bello spūali. Deut.xx.b. Quis est formidolosus ⁊ corde pauido: reuertat̄ i domū suam. Eccl̄i.xxxviij.b. A tristicia festinat mors ⁊ cooperit virtutem: ⁊ tristicia cordis flectit ceruicem.

Tristicia expellenda ē multis rationibus

In finē psalmus dauid.

a Iudicā me (XLII.
b deus et discerne causam meā de gente nō
c sancta: ab hoie iniquo ⁊ dō-
f loso ꝛerue me. Quia tu es de⁹
s fortitudo mea: ꝛquare me re-
b pulisti et ꝛquare tristis ince-
i do: dum affligit me inimic⁹.

Vt. ꝛtrige
Vt. ꝛtu quid
Vt. ꝛtu quid

Expositio Ps̄.XLII.

Iudica me deus. Titulus. In finem psalmus dauid. Psalm⁹ iste tendens in finē/est dauid p̄phetę: vel viri iusti loquētis hic in ꝓsona corpis christi mystici: qd̄ est ecclesia. Materia de q̄ loquit̄ est de ordādo deū cōtra p̄ssuras hui⁹ seculi. Intentio est monere nos ne vacillemus i p̄ssuris. Modus. Hipertit⁹ est psalm⁹. Primo cōquerit̄ de pmixtione malorꝫ cū bonis/⁊ petit separi. Secūdo agit de lętitia in fine habēda: ibi: Et introibo. Cōtinuatio hui⁹ psalmi ad p̄cedentem. Ibi ęgit de charitate: Sed q̄ deū vere amat/statim mūdus eum odit ⁊ persequit. Job.xv.c. Si de mūdo fuissetis/mūdus qd̄ suū erat diligeret: qz ꝓ de mundo nō estis: ꝓpter ea odit vos mūdus. Et post addit: Si me ꝓsecuti sūt/⁊ vos ꝓsequēt. Tob.xij.c. Quia acceptus eras deo: necesse fuit vt tēptatio ꝓbaret te. Primo aūt pōt psalm⁹ iste exponi de christo posito in p̄ssura passiōis/⁊ dicēte: a Iudica me deus/pater qui iuste iudicas: Mā iudęi ⁊ pilatus iniuste me iudicant. Ps̄.Exurge ⁊ intende iudicio meo. Itē Deus iudex iust⁹ ⁊c. b Et/vt meli⁹ iudices: c Discerne causam meā de gente non sancta: quasi p hoc q̄ gens iudęorꝫ nō sancta/sed nequā ⁊ iniqua/me ꝓsequit̄: apparet manifeste q̄ causa mea iusta est ⁊ bona. Vñ Ps̄. Vide humilitatē meā de inimicis meis. Vel sic: Discerne cām meā de gente nō sancta. i. attēde: qz alia est causa passiōis meę q̄re patior/videlicet salus humani generis: ⁊ alia est causa q̄re me crucifigūt/videlicet inuidia. d Ab homie iniquo/videlicet a pilato: q̄ fuit iniqu⁹ tradēdo iesum iudęis crucifigendū/⁊ barrabā dimittēdo. Matth.xxvij.c. Tūc dimisit illis barrabā: iesum aūt flagellatū tradidit eis vt crucifigerēt. Sed qz pilat⁹ maliciā suā voluit palliare: sicut ibi dicit: q̄ lauit manus aqua corā ꝓpl'o/ dicēs: Innocēs ego sum a sanguīe iusti hui⁹: Ideo bene hic addit: e Et doloso. Et hoc mihi facias: f Quia tu es de⁹ fortitudo mea. Ps̄. Qm̄ fortitudo mea ⁊ refugiū meū es tu. Et cū sis fortitudo mea: g Quare me repulisti: vt videt: qz ꝓsecutiōi me exposuisti. Ps̄. De⁹ de⁹ me⁹ respice i me: q̄re me dereliq̄sti. h Et q̄re tristi icedo: ego hō: et h̄ ꝓm sensualitatē tm̄. Matth.xxvj.d. Tristis ē aia mea vsqꝫ ad mortē. i Dū affligit me inimicus: Pilatus flagellando/ iudęi faciendo eum alapari/ conspui/et crucifigi.

Partitio psalmi

Alle gozice

Ps̄.34.
Ps̄.7.
Ps̄.9.
Ps̄.30.
Ps̄.21.

Emitte lucē

Moralitē a Iudica me deus. Potest etiam iste psalmus exponi de ecclesia: siue de quolibet fideli potest legi: sicut in p̄ncipio dixim⁹. Et sicut dictū est: primo agens de pmixtione malorū cū bonis: petit separi ab eis. Est autē duplex separatio. s. plena/q̄ erit in futuro: ⁊ semiplena/q̄ est in p̄senti. De p̄ma dicit: Iudica me deus. i. separa me a malis in iudicio futuro: de quo Matth.xxv.c. Sedebit filiꝰ hois i sede maiestatis suę: et cōgregabunt añ eū oes gentes/⁊ separabit eos ab inuicē sicut pastor segregat oues ab hędis ⁊c. De secunda separatione addit: b Et discerne causaz meā de gente nō sancta. i. terrena sapiēte ⁊ quęrēte. Sanct⁹ eñ idē est qd̄ agios. i. sine terra. Et bñ dicit: Causam/nō locū. q. d. licz sim cū eis loco/ nō tñ causa: si numero/ non tñ merito. q. d. pone me cū agnis vl' ouib⁹: ⁊ separa me ab hędis/ q̄tū ad meritū qd̄ cā est respectu p̄mij. Sz quia mali non pmittunt alios a se separari/subiūgit: d Ab homie iniquo ⁊ doloso erue me: quasi per violētiam. Eosdem intelligere debem⁹ per gentē non sanctā: ⁊ p hominem iniquū ⁊ dolosum: scz malos. Et dicunt̄ gens nō sancta q̄tum ad seipsos: homies ꝓo iniqui ⁊ dolosi q̄tum ad alios: quos vel aperte lędunt/et sic iniqui dicunt̄: vel occulte/et sic dolosi vocant̄. Et nota q̄ hic captat beniuolentiā a persona iudicis: ⁊ a persona aduersariorū: ⁊ a persona propria. Iudicem autem cōmendat primo a dignitate iudiciaria/ cuz dicit: Iudica me: scz tu christe. Job.v.d. Iudicium omne dedit filio. Secūdo a bonitate/dicēs: Deus. Tertio a sapiētia et discretione/cum dicit: Et discerne causam meā. Quarto a fortitudine. Unde sequit: f Quia tu es deus fortitudo mea. Et continuat̄ ei quod dictum est: Erue me: quia tu es fortitudo mea: q̄si dicat: Non sufficio mihi/ cum ipsi fortiter me velint tenere: sed tu es fortitudo mea: Et ideo erue me/ ab eis: qui solus potes. Exod.iij.f. Scio q̄ nō dimittet vos pharao rex ęgypti vt eatis/ nisi per manum validam: Extendam enim manū meā ⁊ percutiam ęgyptum in cunctis mirabilibus meis/ quę facturus sum in medio eorum: post hęc dimittet vos. Secundo captat beniuolentiam a persona aduersariorum/ostendendo eos peccare in deum: ibi: De gente: quia gentes ignorāt deum. Et in se: ibi: Nō sancta. Et in proximū: dupliciter. Aperte: ibi: Ab homine iniquo. Et occulte: ibi: Et doloso. Tertio captat beniuolentiam iudicis a persona propria: ostendens primo suā hūilitatē/cū dicit: Quia tu es de⁹ fortitudo mea/ vt sustineam. Ps̄. Dominus fortitudo plębis suę. Secūdo ostendit suā miseriam: Quę triplex est. Prima est abiectio quam patitur a deo: Unde addit: g Quare me repulisti. Hoc etiā bene sequit̄ ad illud quod p̄ęmissū est: quia tu es deus fortitudo mea: Et: Dñs fortitudo plębis suę: Et alibi dicit: Quia non repellet domin⁹ plębem suam: Quare ergo me repulisti? Solutio. Cum exponit hominē tribulationi: videt̄ eum repellere: sed in veritate non repellit: imo potius suscipit. Unde dicit in Ps̄. Cum ipso sum in tribulatione. Secunda miseria quam patitur/ est a seipso. Unde sequit: h Et quare tristis incedo. Hoc supra expositum est. Tertia miseria quam patitur/est ab inimicis. Unde addit: i Dum affligit me inimicus. Item hic notant̄ quinq̄ quę exiguntur in iudicio. Primum est auctoritas iudicandi: quę notatur cum dicit: Deus. Ps̄. Deus iudex. Secundū est discretio: ibi: Discerne. Tertium est sententię prolatio: ibi: Iudica me. Quartū est sentētię executio: ibi: Ab homine iniquo ⁊ doloso erue me. Quintū est fortitudo: ibi: Quia tu es fortitudo mea. Eccl̄i.vij.a. Noli quęrere fieri iudex/nisi valeas virtute irrūpere iniquitates. Itē nota q̄ illi quęstiōi: Quare me repulisti: pōt dari multiplex respōsio: quia dominus etiā iustos repellit. i. repellere videt̄ eos tribulatiōibus exponendo. Sunt aūt multę rationes quare domin⁹ iustos exponat tribulatiōib⁹/⁊ auferat eis temporalia. Prima est ne temporalib⁹ adhęreāt ⁊ deū derelinquāt: sicut corv⁹ nō redijt ad noe in arcā: Gen. viij.a. Et dicit q̄ cadauere aliquo illectus fuit. Gregor⁹. Qui in p̄senti felicitatē quęsitā inuenit: auctorē qui eam tribuit nō requirit. Secūda est: vt homo se exerceat. Ro. v.a. Tribulatio patientiā opat.

Duplex separatio

Ps̄.17.
Ps̄.94.
Ps̄.90.
Ps̄.7.

Notant̄ quinq̄ quę exiguntur in iudicio

Dñs exponit iustos tribulationib⁹ ꝓ multas rationes

* Greg⁹. Tēptatio

Allegorice a ¶ Emitte lucem tuã ⁊ veritatẽ tuam. i. manifesta ⁊ clarifica me: ostendẽs q̃ non repulisti me/nec dereliquisti. Joh. xij. d. Pater clarifica nomen tuũ. Venit ergo vox de cęlo/dicens: Et clarificaui ⁊ iterũ clarificabo. Hoc est qd̃ hic sequit:
c ¶ Ipsa me dederunt ⁊ adduxerũt in montẽ sanctũ tuũ. q. d. ꝓpter ipsa. s. ꝓpter lucẽ ⁊ veritatem. i. vt cognoscerẽt homies veritatẽ: veni ego de sinu patris in vterũ virginis: de vtero in ꝓsepiũ: de ꝓsepio in templuz ⁊c. vsq̃z ad crucem. Hęc fuit eius deductio. Sz quia illa bñ expleuit: meruit gloriã resurrectiõis. Unde addit:

a Emittẽ lucem tuã et veritatẽ
b tuam: ipsa me dẽduxerũt et
c ⁊ãdduxerũt in mõntẽ sanctũ
f tuũ ẽt i tabernacula tua. Et
g itrõibo ad altare dei: ad deũ
h qui lętificat iuuentutẽ meã.
i

Al. ⁊ adduxerũt

e ¶ Et adduxerũt in montẽ sãctũ tuũ. i. in cęlũ in die ascẽsionis. Phil. ij. a. Factus est obediẽs ⁊c. Propter qd̃ exaltauit illũ ⁊c. Mons aũt dicit cęlũ. Unde in Ps. Quis ascẽdet in
Ps. 23. montẽ dñi. g ¶ Et/id ẽ/in tabernacula tua: in qb̃ habitat cęlestis exercitus. Ps. Qz dilecta tabernacula tua dñe ⁊c.
Ps. 83. Esa. xxxiij. d. Respice sion ciuitatẽ solennitatis nostrę. Et sequit: Tabernaculũ qd̃ nequaq̃z trãsferri poterit: nec auferent daui eius in sempiternũ: ⁊ oẽs funiculi eius nõ rumpent: quia solũmodo ibi magnific̃ dñs deus noster. h ¶ Et introibo: in illis tabernaculis: i ¶ Ad altare dei: intrãsitiue. i. ad altare: qd̃ est deus: ad quem intrãtes sumunt i holocaustũ igne amoris succẽsi. Et hoc ẽ qd̃ seq̃t: k ¶ Ad deũ q̃ lętificat iuuẽtutẽ meã. i. me nouũ hoiem. Qd̃ tũc p̃cipue apparuit:
Ps. 46. q̃ ascẽdit de̅ in iubilatiõe: sic in Ps. dñ. Et qz sic remunerabis me o pat: iõ interim patiẽter sustinebo passionẽ ⁊ te laudabo: Hoc ẽ: l ¶ Cõfitebor tibi in cithara de̅/de̅ me̅. i. cruce: in qua oẽs art̃ et̃ extensi sicut chordę in cithara: dulcẽ dũo reddiderũt melodiã. Et ad litterã: in cruce dñm cõfitebat
Luc. 23. f. dicẽs: Pater in manus tuas cõmendo spm̃ meũ. Et iterum:
Matth. 27. f. Deus me̅ deus me̅ vt qd̃ dereliq̃sti me. In hac cithara psallens verus dauid. i. christ̃/reduxit arcã dñi i ꝓdictũ montẽ/⁊ i ꝓdicta tabernacula: ꝓm qd̃ habet. ij. Regl. vj. c. In hac etiã cithara psallens effugauit spm̃ malũ a saul. i. a genere hũano: sic habet. j. Regl. xvj. d. Sz qz vt p̃habitũ ẽ: sensualitas et̃ cõtristata fuit: Ideo increpãs eã ⁊ cõfortãs/subdit: m ¶ Quare tristis es aia mea/⁊ quare conturbas me: Spera in deo: Ecce cõsolatio. o ¶ Adhuc confitebor illi: non solũ in cruce: sed ⁊ i gloria. Christ̃ em̃ homo laudat deum in patria. Et subiũgit: Quare: quia sez p ¶ Salutare vultus mei ⁊ deus me̅. i. qz tu de̅ saluasti/⁊ me hominẽ/
Ps. 33. ⁊ illos sup quos signatũ est lumẽ vultus mei. s. hũiles spiritu: qz sicut dicit in Ps. Hũiles spiritu saluabit. Hũiles aũt spũ habent vultũ christi: qz sũt ei similes: De quo Esa. liij. a. Nõ erat ei species neq̃z decor. Et post: Quasi absconditus vultus eius ⁊ despect̃: vnde nec reputauim̃ eũ. Ut ei assimilemur/monet apostol̃. j. Cor. xv. f. dicẽs Si portauim̃ imaginem
Dozaliter terreni: portem̃ ⁊ imaginẽ cęlestis.
* Greg̃. Tẽptatio cui nõ ꝓsentit/ nõ est vorago vitiorũ: sed exercitiũ virtutũ. Tertia est/vt eũ attent̃ quęram̃. Ps.
Ps. 82. Imple facies eor̃ ignominia ⁊ quęrẽt nomẽ tuũ dñe. Unde p cõtrariũ dr̃ Esa. lvij. c. Uiã mañ tuę inuenisti: ꝓpterea nõ rogasti. Hoc significat Geñ. xlj. g. vbi manasses dr̃ p̃or ephraim. Manasses em̃ interp̃tat obliuio: ephraim autem fructificãs.
Ps. 9. Geñ. xl. d. Succedẽtib̃ ꝓsperis/p̃positus puicernar̃ oblit̃ est iterp̃tis sui. Quarta ẽ vt eũ ardẽt̃ diligam̃. Ps. Dũ supbit impi̅ incẽdit̃ paup. Daniel. iij. e. Nõ cessabãt q̃ miserãt eos ministri regis succẽdere fornacẽ. Quãta est/vt sciam̃ bona nostra nõ habere a nobis. Esa. xlv. a. Accinxi te et nõ cognouisti me. Sexta est/vt exemplo eorum ⁊ patiẽtia infirmi roborent. Greg̃. Facta p̃cedentiũ recolam̃: ⁊ grauia nõ erũt q̃ sustinemus. Jaco. vlti. b. Exemplũ accipite fratres exitus mali/longanimitat̃/laboris ⁊ patiẽtię/ꝓphetas ⁊c. Et post: Sufferentiã Iob audist̃/⁊ finẽ vidistis dñi. Septima est vt mali terreant. Prouerb. xj. d. Si iustus in terra recipit: quãto magis impius peccator. Luc̃. xxiij. e. Si in viridi ligno hęc faciunt in arido qd̃ fiet? a ¶ Emitte lucem tuã. Hoc põt exponi de incarnatiõe. Christ̃ em̃ est lux vera q̃ illuminat omnẽ hominẽ venientẽ in hũc mũdũ: Joh. j. a. Hanc petit ecclesia in ꝓsona antiquor̃ emitti. i. extra mitti de sinu patris. Esa. xvj. a. Emitte agnum dñe dominatorẽ terrę. b ¶ Et veritatẽ tuã: scz christũ: qui dicit Joh. xiiij. a. Ego sũ via/veritas et vita. Uel hoc põt referri ad missionẽ spũsancti: de quo Joh. xvj. c. Cũ autẽ venerit ille spũs veritatis/ docebit vos omnẽ veritatem. Al̃ sic: Emitte lucem tuam ⁊ veritatẽ tuã: creatã. s. Lucẽ gr̃ę/ cõtra tenebras ignorantię ⁊ culpę. Ueritatẽ/triplicẽ. s. vitę/doctrinę/iusticię. Hęc est illa oĩs veritas: de qua p̃habitũ est: Docebit omnẽ veritatẽ. De hac luce ⁊ veritate Joh. j. b. Gratia ⁊ veritas p iesum christũ facta est. Ipsa. s. lux ⁊ veritas: d ¶ Deduxerunt: per viam. e ¶ Et adduxerũt/ad patriã. Hoc ẽ qd̃ dicit: f ¶ In montẽ sanctũ tuum: et in tabernacula tua: vt supra expositũ ẽ: De qb̃ tabernaculis/Esa. xxxij. d. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: ⁊ in tabernaculis fiducię. Ad hoc ergo adducunt lux ⁊ veritas: sicut dicit Ezech. xl. a. Adduxit me manus dñi in visionib̃ dei in terrã israel: ⁊ dimisit me super montẽ excelsum nimis ⁊c. Visiones dei sunt lux gratię: ⁊ veritas illa triplex. Per gratiã enim videmus ⁊ cognoscim̃ deũ: Et per veritatẽ cognoscit et videt de̅ in nobis. Et loquit ecclesia hic ꝓ illis q̃ iam sũt in gloria. Uel quilibet iustus q̃ iam hic adductus est p spem: et ibi habitat cogitatiõe ⁊ auiditate. Phil. iij. d. Cõuersatio nr̃a i cęlis est. Uel de p̃senti põt legi: Adduxerũt in montẽ sanctũ tuũ. i. in ecclesiã militantẽ: vt de ea sim merito: de qua
dicit christus in Ps. Ego aũt cõstitutus sum rex ab eo super Ps. 2.
sion montẽ sanctũ et̃. Eadẽ etiã ecclesia intelligit̃ ꝓ tabernacula. In tabernaculis em̃ militat̃: ⁊ ipsa militans a militando dicit̃. h ¶ Et introibo ad altare dei. Hęc est secũda ps: in qua agit de lęticia in fine habẽda. Eodẽ modo exponit̃ de ecclesia/vel de quolibet iusto: q̃ supra expositũ est de christo.
k ¶ Ad deũ q̃ lętificat iuuentutẽ meã/spũalẽ. i. statum gratię: Qui dicit̃ iuuentus ꝓpt̃ multa. Primo: quia iuuẽtus Status gratie
speciosa est: sic hõ in statu gratię. Cant̃. v. d. Quo abijt dilectus tuus o pulcherrima inter mulieres. Secũdo/qz iuuẽt̃ dicit iuuent̃
fortis est: sic vir spũalis. Ps. Fortitudinẽ meam ad te custo- Ps. 58.
diã. Tertio/qz bellicosa: sic iust̃. Prouer. xxviij. a. Just̃ q̃si leo confidens absq̃z terrore erit. Quarto/qz acute videt iuuenis: sic homo spiritualis. j. Corinth. ij. d. Spiritualis homo omnia dijudicat. Quinto/qz strenue operat̃. Uñ Eccls. xj. c. Mane semia semẽ tuũ/⁊ vespe nõ cessat mañ tua. Et ibidẽ. d. Lętare g̃ iuuenis ⁊c. Postea oñdit q̃ merito intrat̃ ad deũ. s. p pęnitẽtiã. Uñ addit: l ¶ Cõfitebor tibi in cithara. i. sic faciã pęnitentiã/ vt tu deus gloriferis in operibus meis. Cithara em̃ significat pęnitentiã: quia sicut cithara extendit chordas: sic ⁊ pęnitẽtia debet extendere omnia membra hominis plectro p̃ęceptorũ/vt singula mẽbra castigent̃. Et ideo bene dicit: Cõfitebor: id est simul omnib̃ chordis fatebor: q̃ chordę si nimis tẽdant̃ rumpunt̃: si nimis laxent̃/nihil sonant. Apoc̃. xiiij. a. Uocẽ quã audiui sic̃ citharedorũ citharicantiũ in citharis suis. Sed qz sensualitas hominis de pęnitentia contristat̃: Ideo cõfortat eam/subiũgens: m ¶ Quare tristis es aia mea/et quare cõturbas me: Spera in deo/qm̃ adhuc cõfitebor illi salutare vult̃ mei ⁊ deus meus. Expone sicut supra expositũ est in fine prę-
cedẽtis psalmi: qui similit̃ termiauit de tristicia ⁊ ꝓsolatione. Dicit aplus Heb. xij. c. Omis disciplina in p̃senti videt̃ non esse gaudij/sed męroris/Ecce tristicia. Postea autem fructũ pacatissimũ exercitat̃ per eam reddet iusticię: Ad quem nos perducat deus noster: Amen.